

REKENKAMERCOMMISSIE

Endelhovenlaan 1, 3601 GR Maarssen
Postbus 1212, 3600 BE Maarssen
T 0346 25 40 00 F 0346 25 40 10
www.stichtsevecht.nl

Aan de gemeenteraad
cc college

Afdeling

Rekenkamercommissie

Behandeld door

Jacqueline Willenborg

Direct nummer

0346-254200

E-mail

rekenkamercommissie@stichtsevecht.nl

Datum

14 juni 2022

Onderwerp

Onderzoek naar de praktijk van de Wet
openbaarheid van bestuur

Ons kenmerk

Z/22/272838

Uw kenmerk

Bijlage(n)

1

*Bij beantwoording graag ons
kenmerk en datum vermelden.*

Geachte voorzitter en leden van de gemeenteraad,

In 2021 heeft de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVR) een zogenoemd DoeMee-onderzoek gedaan naar de praktijk van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Dit onderzoek is in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de NVR uitgevoerd door adviesbureau Pro Facto onder 93 decentrale overheden, waaronder 82 gemeenten. De Rekenkamercommissie Stichtse Vecht heeft hieraan meegedaan, zoals ook is vermeld in ons Jaarverslag 2021 / Jaarplan 2022. De secretaris van de rekenkamercommissie heeft de dataverzameling voor Stichtse Vecht begeleid en gecoördineerd. In de context van dit onderzoek hebben wij binnen de gemeente gesproken met de contactpersoon Wob voor de gegevensverzameling (vragenlijsten en selectie van tien Wob-dossiers). Nadien heeft in het kader van feitelijk wederhoor een check op een zogeheten factsheet plaatsgevonden.

Inmiddels is het eindrapport gereed en door de [NVR](#) openbaar gemaakt. De link naar dit rapport is u op 26 april toegezonden, het rapport zelf is ook bij deze brief ter kennisgeving bijgevoegd. De eindrapportage schetst over alle onderzochte overheden een samenvattend beeld van onder meer hoe overheden de omgang met de Wob in de organisatie hebben belegd en of Wob-verzoeken op de juiste manier worden afgehandeld. Vanwege het samenvattende karakter van de rapportage zult u geen bevindingen aantreffen die specifiek over Stichtse Vecht gaan. Deze zijn daarin geanonimiseerd verwerkt. In deze brief brengen wij u enkele punten onder de aandacht, die uit de dataverzameling voor Stichtse Vecht naar voren zijn gekomen en die met het overkoepelende beeld worden vergeleken.

Wet open overheid (Woo) vervangt per 1 mei 2022 de Wet openbaarheid bestuur (Wob)

Per 1 mei trad de Wet open overheid (Woo) in werking. Deze vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Veel bepalingen uit de Wob komen terug in de Woo, zoals de afwegingsgronden die de gemeente dient te gebruiken bij informatieverzoeken (passieve openbaarmaking). De Woo bevat echter meer bepalingen voor de actieve openbaarmaking, dat wil zeggen het zelf openbaar maken van overheidsinformatie. Waar de bevindingen van dit onderzoek gevolgen hebben voor de toepassing van de Woo zal dit worden aangegeven.

Groeiende aantallen Wob-verzoeken

Uit beschikbare cijfers blijkt dat het aantal Wob-verzoeken de afgelopen jaren is toegenomen.¹ Voor Stichtse Vecht betreft dit een toename van 29 verzoeken in 2018 naar 40 in 2019, 45 in 2020 en 56 in 2021. Deze verzoeken hebben overwegend betrekking op onderwerpen in het fysieke domein. In de overkoepelende NVRR-rapportage wordt ingegaan op de mate waarin verzoeken worden ingewilligd (geheel, gedeeltelijk of niet). Voor de gemeente Stichtse Vecht blijkt uit de beschikbare cijfers dat de mate waarin verzoeken worden ingewilligd, licht is toegenomen.

Tabel Aantal Wob-verzoeken en wijze van afhandeling

Aantal	2018	2019	2020	2021
Verzoeken, waarvan ...	29	40	45	56
Ingewilligd	16	15	28	26
Geheel afgewezen	2	5	6	7
Gedeeltelijk afgewezen	6	6	4	5
Buiten behandeling gesteld	1	3	2	5
In behandeling / nog niet bekend	4	11	5	13

Geen extern beleidskader voor het indienen van Wob-verzoeken

In het NVRR-onderzoek is nagegaan of gemeenten beleid hebben opgesteld voor de uitvoering van de Wob. Het begrip beleid is daarbij als volgt gedefinieerd: 'Schriftelijke regels, afspraken en gedragslijnen van bestuursorganen, die extern (voor burgers) gelden en kenbaar zijn'. De gemeente Stichtse Vecht heeft geen extern beleidskader over de Wob. De Wob verplicht dit ook niet. De gemeente kent wel diverse werkinstructies en procedures rondom de afhandeling van Wob-verzoeken, maar die zijn alleen intern beschikbaar. Verreweg de meeste in het NVRR-onderzoek betrokken overheden hebben niet een dergelijk extern beleidskader.

Indienen Wob-verzoeken relatief gemakkelijk en laagdrempelig

Door het ontbreken van een extern beleidskader is de vraag dan ook of burgers voldoende zicht hebben op de wijze waarop een Wob-verzoek wordt ingediend en de werkwijze van de gemeente bij de afhandeling daarvan. Dergelijke informatie is mogelijk wel op andere wijzen voor burgers (en eventuele Wob-verzoekers) beschikbaar. Voor Stichtse Vecht is dat inderdaad relatief gemakkelijk te vinden, namelijk op de website. De toegankelijkheid, volledigheid en begrijpelijkheid van de informatie op de website wordt als voldoende tot goed beoordeeld. De gemeente stelt geen strenge eisen aan de wijze waarop een Wob-verzoek wordt ingediend. Verzoeken kunnen in Stichtse Vecht op relatief veel verschillende manieren worden ingediend: mondeling, via een specifiek online formulier, per brief of per e-mail.

¹ Deze cijfers zijn in kader van ambtelijk wederhoor nog aangevuld voor 2021 en gecheckt ten opzichte van de cijfers die onderzoeksbureau Pro Facto eerder van de gemeente heeft ontvangen. De rekenkamercommissie heeft op basis van de broncijfers in spreadsheets uit het zaaksysteem de tabel op onderdelen aangepast en merkt daarbij op dat de gehanteerde categorieën in de spreadsheets per jaar op onderdelen afwijken van de in het NVRR / Pro Facto onderzoek gehanteerde categorieën.

Interne werkinstructies en toepassing daarvan over het algemeen juist, wel afwijkingen en tekortkomingen geconstateerd

De werkinstructies voor de afhandeling van Wob-verzoeken voldoen aan de eisen in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (abbb). Zij zijn voldoende duidelijk en richtinggevend. De taakverdeling en samenwerking zijn voldoende geborgd, evenals de kennis en vaardigheden voor de afhandeling. Opgemerkt wordt dat de beschikbare capaciteit matig is.

Uit een beoordeling van tien Wob-dossiers van Stichtse Vecht door het onderzoeksbureau mag worden afgeleid dat de uitvoering op hoofdlijnen volgens de regels verloopt, maar dat in enkele gevallen ook afwijkingen zijn geconstateerd. Zo wordt de begrijpelijkheid en leesbaarheid van gemeentelijke brieven en besluiten in het kader van de afhandeling van Wob-verzoeken als goed beoordeeld en houdt de gemeente zich grotendeels aan de eisen van de Awb en de abbb. Daarentegen wordt opgemerkt dat de ingeroepen weigeringsgronden om bepaalde informatie niet te openbaren in de genomen besluiten matig of onvoldoende duidelijk zijn gemotiveerd.² Daarnaast is de omgang met termijnen een aandachtspunt.

Beslistermijnen regelmatig overschreden

Volgens de Wob dient een overheid binnen vier weken na een Wob-verzoek een besluit op het verzoek te hebben genomen. Deze termijn kan met vier weken worden verlengd. Bij de gemeente Stichtse Vecht blijkt dat in de praktijk de mogelijkheid tot verlenging regelmatig wordt toegepast. In de praktijk ligt de afdoening van een verzoek tussen de vijf en acht weken. Bij de overschrijding van termijnen speelt ook het aantal te beoordelen documenten een rol, iets waarvoor volgens de gemeente bij de rechter begrip bestaat.³

In het onderzoek van de NVRP is bij de capaciteit opgemerkt dat deze matig is. Dat komt door een tekortschietende beschikbare capaciteit en knelpunten op arbeidsmarkt om dit personeelstekort op te kunnen lossen. De rekenkamercommissie merkt op dat dit met het oog op de in werking tredende Woo eens te meer een knelpunt zal zijn. In deze wet zijn de beslistermijnen gehalveerd: van vier weken naar twee weken, wat ook geldt voor een eventuele verlenging. De rekenkamercommissie heeft geen onderzoek gedaan naar eventuele voorbereidende maatregelen door de gemeente om in de nabije toekomst wel aan de (nog strengere) beslistermijnen te kunnen voldoen.

Geen beleid actieve openbaarmaking

Bij Wob-verzoeken gaat het om zogeheten passieve openbaarmaking: overheidsinformatie wordt openbaar, omdat daarom wordt gevraagd. Bij actieve openbaarmaking maakt de gemeente uit eigen beweging informatie openbaar. De gemeente Stichtse Vecht geeft op de website in het kader van een Wob-verzoek al aan welke informatie zij zelf openbaar maakt. Bijna driekwart van de bevroegde gemeenten maakt dergelijke besluiten niet openbaar. Dat geldt ook voor Stichtse Vecht. De

---

² In het kader van ambtelijk wederhoor stelt de gemeente dat door een uitgebreide motivering het besluit moeilijk leesbaar wordt. Een beknopte motivering zou daarom onvermijdelijk zijn.

³ Opmerking in kader van ambtelijk wederhoor.

gemeente heeft blijkens dit onderzoek geen beleid voor en evenmin (interne) werkinstructies op actieve openbaarmaking.

Actieve openbaarmaking heeft in de Woo een veel prominentere rol dan in de Wob. De Woo bevat een vrij uitvoerige opsomming van documenten die de gemeente zelf openbaar moet maken. In dat licht bezien zijn een beleidskader en werkinstructies over actieve openbaarmaking van groot belang. De vraag in hoeverre de gemeente dit beleid reeds heeft of aan het voorbereiden is, maakte geen onderdeel uit van het onderzoek.

Tot slot

De hier gepresenteerde bevindingen hebben betrekking op de wijze waarop de gemeente uitvoering heeft gegeven aan de Wob. Veel bepalingen in de Wob komen terug in de Woo, die op 1 mei 2022 in werking is getreden. Aandachtspunten zijn 1) de actieve openbaarmaking die in de Woo nog belangrijker wordt en 2) de korter wordende beslistermijnen in de Woo. Voor een nadere toelichting op de Wob en de Woo en overeenkomsten en verschillen verwijzen we graag naar het NVRR-rapport.

Voor dit moment bevelen wij uw raad aan om bij de implementatie van de Woo te letten op de bovenstaande bevindingen, bijvoorbeeld door het college te vragen om een reactie hierop en welke maatregelen het college neemt. Het is aan de raad om te controleren of voldoende sprake is van openbaarheid van gegevens en hiervoor kaders te stellen. Het is aan de raad om afspraken te maken over de manier waarop zij de informatievoorziening over verzoeken in het kader van de Woo verder wil vormgeven. Wij vinden het zinvol als raad en college hierover met elkaar in gesprek gaan.

Wij hopen u met deze brief en bijlagen voldoende te hebben geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek van de NVRR. De rekenkamercommissie zal de implementatie van de Woo met belangstelling volgen.

Met vriendelijke groet,
De voorzitter van de rekenkamercommissie,

Gerth Molenaar

Bijlage

- NVRR DoeMee-onderzoek 2021: De praktijk van de Wob bij decentrale overheden – eindrapportage – herziene versie. Groningen: Pro Facto, 23 februari 2022